

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécselt hához küldve: egész évre 5 ft, félre 2 ft 50 kr. negyed évre 1 ft 25 kr.
Egyes szám 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Szádelényi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
Egy öt hasábos petit sor egyezési megjelenésért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. üzelenő. — Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj üzelenő. A nyilatkozó 1 petit sor 10 kr. A hirdelési díj előre üzelenő.

SZERKESZTŐI IRODA:
Ó-pósta-utca 16-ik szám.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városához épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
János-utca 8-ik szám.

Az új ipartörvény.

Jövő hó elejével lép életbe az új ipartörvény, melylyel hazánk, a mint oly fennen hangoztatják, az ipar-államok sorába emelkedik. E tényről, sokan azt hiszik, hogy új korszak veszi kezdetét a magyar társadalom közgazdasági életében, mely végkihatásában a magyar állam jövőjére is határozó leendő.

Mi más véleményen vagyunk. Igaz ugyan, hogy az új ipartörvény hatályba léptével hazánk is ipar-állami szervezetet nyer, de — fájdalom! a mi közgazdasági viszonyaink aligha fog lendíteni, mert a mi hazánk önálló vámtartellett nem bír, addig iparos kereskedelmi viszonyaink gyökeres javulásáról szó sem lehet.

Tagadhatatlan, hogy vannak az új törvénynek helyes intézkedései is, de hogy egyes cselekedeteiben helyes elveken épült-e, vajjon megfelel-e a közérdek kívánalmainak?.. ez más kérdés. Sok, nagyon sok függ az új törvény végrehajtásától is.

Okszerű, helyes végrehajtással még rossz törvények mellett is lehet üdvös eredményt származtatni a viszont rossz végrehajtással a legjobb törvények sem érnek semmit.

Az ipartörvény végrehajtása, annak az életbe való átültetése, megtestesítése első sorban a közigazgatási hatóságok feladata, következésképp a közigazgatási tisztviselőktől függ, hogy az megfelelően a kitzított céloknak.

Pár nap s az új ipartörvény életbe lép, és ha azt kérdezzük, hogy a közigazgatási hatóságok mit tettek nálunk az új törvény végrehajtása érdekében, — azt nyerjük válaszul, hogy — semmit, vagy vajmi keveset.

Annyit tudunk csak ez idő szerint, hogy városunk iparos polgárai nem alakulnak ipar-testületté s így az első fokú iparhatóságot a rendőrkapitány,

a másodfokot pedig a tanács képezi; azt is tudjuk, hogy az iparhatósági bizottság is megalakult; de hogy ki fogja az iparhatóság ügymenetét intézni, a szerződés-kötéseket eszközölni, a lajstromokat vezetni, ellenőrizni; kik fogják a tanonc-iskolákat látogatni, a műhelyeket vizsgálni, a gyárakat figyelemmel kísérni stb. stb., minderről nem hallani, nem tudni semmit.

Ezekre nézve már megállapodásra kellett volna jutni s e megállapodás a törvény szavai szerint, nyilvánosságra hozandó.

Hát a járási szolgabírák tettek-e már valamit?

A kérdések kérdése! Már pedig az új törvény végrehajtásához a legfőbb kellék mindenek felett: a végrehajtó közegek ideje-koráni, gyors és lelkiismeretes eljárása.

A hatályból kilépett ipartörvény feletti tapasztalat erre a legmeggyőzőbb bizonyíték, melynek sikertelenségét leginkább annak tulajdoníthatni, hogy valamine való rendelkezéseiben is végrehajthatatlan maradt.

Az első és másodfokú iparhatóság-hoz szólnak kiválókép, mert ők iparosainkkal közvetlen érintkeznek s mondhatni társadalmilag egymásra utalvák. Ők kellő jó akarral, lelkes ügybuzgalommal képesek lehetnének, a hiányos törvénytel is némi hasznos eredményt feltüntetni.

Csak akarat, komoly akarat s ügybuzgalom kell.

Most, különösen most, a törvény életbeléptetésénél az illető közigazgatási tisztviselőktől többet várunk a merő, száraz törvényi eljárásnál, mert csak így nyerhetnek iparviszonyaink egy kis örvendetes lendületet.

Hisszük s reméljük, hogy ezen jogos és méltányos várakozás teljesítenni fog, mert különben az új ipartörvény is végrehajthatatlan marad!

A király és a kath papság. A király aradi válasza, melyet a kath. papság küldöttségéhez intézett, rendkívül meglepte a jelenvolt papságot. Mikor Németh püspök elmondotta beszédét, a küldöttség háromszoros hangos s lelkes éljént hallott, a király válasza után azonban az „éljen“ már csak egyszer hangzott el s ez is elég halkan. A királyi válasz ezen paszusa, hogy a kath. papság ne politizáljon, általános feltűnést okozott, „mert ily választ a királyi trónról hallani nem szokták meg a kath. egyház papjai!“ írja egy kath. lap tudósítója.

A királyi programja. A király — hir szerint — vasárnap, vagyis e hó 14-én reggel az északi vasut külön vonatán a Vilmos német császárral és Sándor cárral való találkozás végett Skierniewiczebe megy, e hó 17-én ismét Bécsbe érkezik és a következő napok egyikén elmegy az arlbergi vasut megnyitására Tiroloba. Innét visszatérve, a m. kir. operaház ünnepes megnyitására Budapestre jön.

Tisza Kálmán Nagyváradon. A miniszterelnök csütörtökön jelent meg Nagyváradon választói között, hogy elmondja programját. Megemlíti programjából a következőket: Háromféle igazgatás van: a nemzeti, a szociális és a faji. A baj orvosolásának egy módja van — a sajtót megrendszabályozni. A közös vámtartellett kérdésére terve, fejtegeti, hogy a gazdaság, kereskedés, ipar érdekei között nincs ellentét; egyikük csak a másik virágzása folytán gyarapodhatik. — Bizony, bizony hivatalos lelkesedést kellett a beszédre ily szavakra fakadni: „Tisza Kálmán államférfiai alakja napról-napra nő!... Nő bizony az — árnyéka!“

Külföldi szemle.

A három császár találkozása tartja ez idő szerint csaknem kizárólag lekövete a közvéleményt. A czár és családja a hét elején érkezett meg Varsóba — minden baj nélkül. Érdekes megemlíteni, hogy az udvari vonat meg volt rakva nagy számú katonasággal. Minden waggon nyitott erkélyen négy feltűzött szuronyu katona állott s abban a pillanatban, midőn a czár kocsija végig robotgott az utcán, a felállított rendőrök és zandárok arcaza a közönség felé fordultak, hogy minden modulat szemmel tarthassanak. — Semmi kétség többé, hogyha Vilmos császár egészségi állapota megengedi, a három császár

esakgyan találkozni fog Skierniewiczeben, hova Bismarck s Kálnoky grófot is várják. Az összejövetel legfőbb célja az általános európai helyzet tekintetében fenálló status-quo megszilárdítása.

A szomszéd Ausztriában e hét derekán ültek össze a stájer-, sziléziai, krajnai és cseh tartománygyűlések.

Garasánin szerb külügyminisztert meglátogatta egy fővárosi hírlapíró, mely alkalommal a szerb külügyminiszter több nevezetes nyilatkozatot tett Szerbia politikájára vonatkozólag. Garasánin szerint, Szerbiának nyugalomra van szüksége; minden állammal békében akar élni, hogy belügyeit rendezze és felvirágoztassa. Szerbiának Magyarországgal való viszonya huzamos ideig igen kinos volt, mert a két állam nem találta meg a közös vonalt, melyen indulnia kellett volna. Most — ugylátszik — megtalálták. A szerb kormány politikája mindig oda fog törekedni, hogy Magyarországgal barátságos viszonyban élhessen. „Oroszországgal való viszonyunk — folytatta Garasánin — habár nem el-lenséges, nem a legkedvezőbb.

Bismarck politikájáról csudadolgokat beszélnek az angol lapok s minden erejükből azon vannak, hogy felbőszítsék a francziákat a németek ellen.

A belgiumi klerikális miniszterium ellen, el van az ottani nép keseredve. Utzselben és Antwerpen vasárnap véres utcai harcok keletkeztek a tintetés miatt. Több mint 185 egyén elfogatott.

Olaszországban oly nagy mérvet öltött a kolera-járvány, hogy napról-napra kétségbeesettebbé válik. Egy-egy napon 6-700 ember betegszik meg s 300-an halnak meg.

A kínai kormány tizenhatszáz alkirályhoz levelet intézett, melyben késznek nyilatkozik a birodalom és uralkodóház becsületéért fegyvert fogni. A francia tengerészeti miniszter csak a hét végére vár jelentést Courbet-től az újabb műveletekről. A kémszemle után, melyet Courbet Kelung előtt tett s melyet jelentéktelen utközért kísért, a francia hajóraj ismét visszatért Pic-Aigunhoz a Min folyó bejartatánál.

Az országos erdészeti egyesület Pécsétt.

Az országos erdészeti egyesület tagjai, Pécs szab. kir. város közönsége meghívása folytán, holnap érkeznek városunkba, hogy

Sárának szelid lelke egyszerre ferge-tteggé lett.

— Csak nem haragudott meg a jó teremtes?! — mondja magában s utána megegy a konyhába, hogy kiengesztelje. De hiába! Mert Sára asszonyos a gondos takarékossga oly művésze, ki szükmarku-ságánál fogva meg nem engedheti, hogy filös bőkezűséggel a háztartás megrövidítessék.

János úr kérve könyörgött már kedves oldala bordájához, de ez komor maradt. János úr már megunta, s most ő kerekedett felül, tettett felindulással csapkodta az ajtókat, morgott is néha, dobálta azt, mi kezeltgőbe esett, elrugta, mi utjában volt, már a hogy ilyenkor szokás s végre elment hazulról s csak késő éjjel tért haza.

Nem kell tán mondanom, János úr kissé be is pityókodott, nem csuda hát, ha utjában hazafelé kikapott egyet ifjusága régi nótáiból s jámborul daldalolta szíve szerint.

Csendesen ballagot, csak a holdvilág kísérté, de ez is elbújt a szomszéd háza mögé, mikor Ménkö úr hazazért.

Újra a békéltetéshez akart látni Ménkö János urat, de... de... de mécses sem találja az asszonyt. Keresni, mindent felforgat és hiába. Most már kezdte vakarni a fejét és ott simítani haját, hol kopasz volt. Mégis csak furcsa állat ez az asszonyi állat. Megszökött. Mióta csak a házasság boldog egy ragyog le rájuk, nem történt ilyesmi köztük. Manó gondolta, hogy egy özsonna miatt megszökök. De eszébe jutott valami János urnak. Megkérdi Agotát, nem-e tud vajamit az eltűnésről.

Csakhogy a bájós Agóta meg, mint a bunda, ugy aludt. Akárhogy ránczálja Ménkö úr, hol orrán, hol száján, csak álom szieségét hallat. Ezzel sem boldogulhatni. Fogta magát, ő is lefeküdt.

Másnap hatalmas gondolata támadt, miután már a falut és a rokonságot összejárta feleségéért. Hátha bement a városba Sára? tündökék magában. Utra kelt és P. városba ment. Legelőször is egy ismerő-séhez tért, ki csakhamar felvilágosítá a

ez idei vándor-közgyűlést megtagrták. Az egyesület ezuttal először szerencsételti látogatásával városunkat, s reméli akarjuk, hogy e látogatás nem marad eredmény nélkül erdőgazdaságunkra.

Nagyon tapintatos eljárás az erdészeti egyesülettől az, hogy közgyűléseit erdőekkel borított vidékeken tartja meg rendszeren, mert ezáltal az erdőgazdaság valóban szép és hasznos hivatását, az erdőkevelőkkel érintkezésbe jöve, könnyebben terjesztheti, s arra figyelmenket felhívja.

Es hogy kitzított célját mennyre érte el az egyesület, dacára rövid fenállásának, kitzituk abból, hogy az újabb időben mily nagy lendületet nyert erdőgazdaságunk, melyben nem kis része van az orsz. erdészeti egyesületnek; továbbá bizonyítja az, hogy az egyesület vagyona, mely 1879-ben 90 ezer forintot tett ki, a tavalyi kimutatás szerint 179 ezer forintra rug, mely összeg az erdőkevelők alapítványai, adományai és tagdíjaiból folyt be. Az egyesület munkálkodásának tudható be az erdő törvény létrehozatala is, mely hivatva volna a lábrakapott erdőpusztításokat beszűntetni s erdőgazdaságunkat felvirágoztatni.

Bátran állíthatjuk, hogy az erdők fenntartása és művelése a nemzet jólétére feltétlenül szükséges, és mégis alig van hasonló fontosságú közgazdasági kérdés, mely alapokiban oly kevésé volna megvizsgálva, ismertette, mint az erdőkérdés. Pedig már rég akadtak egyes felvilágosultak, kik az erdővesztázó következményeire komolyan és határozottan odamutattak.

Városunkban már régóta kérdés tárgyát képezi: hogy megfelelő erdők állaga és kezelése a kor kívánalmainak, mi kifogás alát eshetnék, hogyan kellene az észelt hiányokat orvosolni és a városi erdőgazdálkodást a mai kor színvonalára emelni?

Ezt a fontos kérdést lesz hivatva most az orsz. erdészeti egyesület eldönteni.

A városi gazdasági választmány meg a mult éveken szakértőket kért föl, hogy adnának véleményét, vajlon a szál-erdő, vagy sarj-erdőüzemrendszer hozassék alkalmazásba nálunk. A vélemény az utóbbi el-len hangzott, a mennyiben a városi erdők egy része sem alkalmas arra, hogy a sarj-erdőüzem tovább folytattassék.

A sarj-erdőüzemre ugyanis a mecsesi

boldogtalan férjet, hogy neje az „Arany sarj“ szaloldában van szállva.

János urnak sem kelle több, azon utat, melyet eddig gyalog, most hintón tette meg. Odaérve, szobájához vezetett magát. Belep. De mit látnak szemei! Ott van az ő irnokuk is, kit özsonnára hitt tegnapelőtt. Lelkében a feltékenység hatalmas tusája keletkezett. Visszamenjen-e, vagy ne? nem tudott magának tanácsot adni. Végül így szól elérzékenyült hangon Ménkö úr:

— Hát Sáríkam, kettecskén vagytok? ezt nem érdemltem...

— No, no Ménkö úr, csak nem sejt bennem gonosz szándékot? — szól az irnok.

De Ménkö úr nem szolt, hanem a pamlagra veté magát, nyúlfekvésnyi tenyerébe rejtve búsz arcát.

Szólt még többször hozzá az irnok, de ő addig nem felelt, míg Sára asszony-ság 54 éves szerelmével oda nem ment hozzá, míg le nem ült mellé és míg át nyalálbálta a buslakodó féljét.

— Hát nem tudod kedves Jancsim, — kezdi Sári néni, — hogy ma vásár van itt, — hisz én bevásárolni jöttem.

— Hát azt Sáríkam leányom jól tette.

— Hogy én sem legyek rejtélyi ön előtt Ménkö úr, kijelentem, hogy én az éjjel jöttem be P-re pár hétre, hogy hideg fűrdőket használjak, azonban tudomásomra jött, hogy kedves neje itt időz ma, meglátogatni merészkedem, azon kéresemet nyilvánítandó, melyet ön előtt, oh annyisor megtevék, hogy szeretnémelőt gyermekek, a bájós Agóta kezéért esedezem.

A boldogító siker nem maradt el és most nem kell sem touch, sem fűrdő, csak Agotám karjai ölelhessenek. — Ezeket mondta az irnok.

Ménkö úr nem tudta hamarjába, feleségére, vagy a beszélő szeme közé nézen-e, szíve ürtül s csak annyit mondott: — Hát hiszen jól van, én nem bánom.

Félóra mulva vigan vitte őket a szekér, — az irnok elmondható, Ménkö és Villám közt reptul a házasság boldog menyországába.

TÁRZA.

Balgatag, ki...

— Irta: Inczédi László. —

Balgatag, ki családostól félve Nem mer hinni és remélni, Mint ki, mert főfájás jó az élve. A bor gyönyöröit megveti.

Itt is, ott is, ha a szenvedélynek Fekét biztos karral megfogod. Nincs mit akkor a jövőtől félned. Nem lesz banni a gyönyört okod.

S ha valová még se lesz reményed Es hitében megcsalatozol. Ugy sem vagy veszte a cserének. Hisz könnyűd gyönyör fejbé foly.

Mert nem csupán fogható valóság. Ami az embernek élet ad. Bárha le nem tórheta a rózsát, Beszívhatod mégis illatát.

Azt az álmot, melyet csöndes éjen Üdvörl, boldogságról álmodol. Azt a reményt, mely a küzködésben Fentart, biztat, hogy nem bukhatol.

Legyén bár mind csillogó ígézet. Mit a szellő elűj szerze-szt. — A valónál mért kevésbre nézned. Ha való ül érzéd gyönyörét?!

Felém is száll...

Felém is száll néha-néha Bűvös alkony lágy fuvalma; Miről susog, miről beszél, Csak a lelke érti, hallja! S míg a rém hajló lombok Mozdulatlan, némán állnak: Egy-egy röpke szélsőhajból Édes álmot szó magának.

Nekem is nyil még a virág, Én is érzem illatját, — Lelkemot még ifjú vágyak Tarka pillangói szállják.

S míg elnézem ezt is, azt is — A rózsát, a százszorosáépt: Lelkem érzi, lelke sűga: — Virág nélkül búsz az élet!

Nekem is dall a madárka; Elmerengni tudok még én A tavasz kis dalosának Lelkesítő, vig zenéjén! — Vigadok a pacsirtával, Búsulok a vadgalambbal: — — Dal kell még az én szívemnek. Vidám avagy bánatos dal!!

Küvédi.

Ménkö János — Villám Sára.

Irta: Klein István.

„Fa leszek, ha fának vagy virága, ha harmat vagy, én virág leszek, harmat leszek, ha te nepusgár vagy, csakhogy lényünk egyesüljenek.“ E hangokat csalta egykor Petőfi szerelme — lantjára.

De hát Ménkö János szerelme se járt alantabb, miért ne sohajthatott volna ő is egykoriban így: „Ha te Villám vagy, én Ménkö leszek, csakhogy lényünk egyesüljenek!“

Az régen volt! Sok történt már azóta. No de ha a világ változott is, Ménkö János úr és Villám Sára asszonyság szívében meg mindig a hajdani szent egyformaság tündökölt a kölcsönös hűség és lángoló szerelem képében. Kebleik ma is egyet éreztek, szívök egyszerre dobogott és a boldogságot ök egymásnak mindig megszerezték. Többi között, Sára asszonyság János hívét egy gyönyörtü magzattal ajándékozta meg: a kis Agotával. Oh mily kedves gyermek ez! Csak Ménkö János úr azon művés, ki az élőszavak ecsetével rövid félnap alatt elég méltón képes, egy ülőhelyen szerelme gyümölcsének hiv mását adni. Méltatlan és képtelen írás a papiroson lefesteni őt, csak annyit szabad tollhegyre ragadni a sok tulajdonság közül, hogy szívtetre lesz 33 esztendő.

Épen együtt ül körül az érdemes háromság szoba közepén a kerek asztal

Ménkö úr kacskaringós füstöket ereget rövid száru makrájából, bal könyökét állkapcsa támasztékául használva. Oly jóízűen elnézi, miként lapozgat bájós Agótája csomóba végződő újjaiával valamely újságban, böles képet merezve olykor, midőn kiváló fontosnak látszó sorokat olvas. — Sári anyó, a ház gondos, takarékos vezetője, türelmetlenül babrál valamit orra hegyén. Tán légy szállt reá? Oh nem! Nem tórhét orra az új módi czikkereket, azt mondja, legjobb volt a régi „bagó-szöm.“ Most azután ő is olvas.

Könnyen elgondolható, hogy mely csend állott be, hisz Sára néni is csöndben volt! Csak néha volt hallható János úr pipájának rekedt szörtyölése. De végre is János ur nem az, aki a száját hiában eteti, — mint afféle Ménkö, a csendet egy hanggal csapja agyon:

— Hát... meséljetek valamit gyerekeim.

E gyengéd hangokra sem szólnak a némberek. Ismét csend. Ugyan a mély rejtélyű tudomány labirintusának, mely ösvényén tévedeznek a dámák, hogy hamarjában ki se tudnak bontakozni elméjükkel belőle?

Agóta kisasszony a kolerabacilluszokat értelmezi magának, mit képelete nagyító üvegén át papája sétatálcájának hiv másolatában lát.

Villám Sára asszonyság pedétiglen — a szegedi szakácskönyv paragrafusai szerint — most főz férjének bográcsában urias módon — sárgarépa-csupaszjt.

— Tudod-e, mi újság, Sáríkam! hát meghívtam az irnok urat a pincebe, — készíti számunkra jó uzsonnát.

Ezt meghallotta ám Sára asszony ő villámága és milétéhez méltóan oly haragos képet formált arca, szemei oly tüzesen villámoltak, később pedig a morgás-feeséges oly zápora ömlött, melyet az ajtóbeccapás dörgése tetézt, hogy nemrégiben a visegrávidéki zivatar kismikra volt ehhez.

Meg is bánta Ménkö úr, hogy szolt, ámbár csodálata némileg elragadta, hogy

oldalak tetemes része rossz, amennyiben csekély, vagy éppen kiaszott talaju tisztaságból áll, melyeket egyrészt egyedül szalma-erdőtüzetben kezelhető fanemek beültetése, — részint maga a szalderdőtüzet által lehet ismét annak idejében jó termő talajjal átalkítani, míg a sarj-erdőtüzet a már most is sivar talajt még jobban kiszorolná.

Szula főerdőmesterünk már meg is kezdte a szal-erdőtüzetrendszer alkalmazását, 80 éves fordával.

Az ország erdészeti egyesület közgyűlése alkalmából igen érdekes kérdések fogtak tárgyalatni, melyek közül két pont bennünket különösen érdekel, u. m.: a helyi erdőgazdasági viszonyok ismertetése, továbbá a szelidgesztés, mely nálunk is nagy mennyiségben tenyésztetik, erdőgazdasági hasznosításának kérdése; végre nem kevésbé fontos a harmadik szakkérdés: Megfelel-e a selmezi erdőakadémia a magyar erdészeti mostani igényeinek?

Erdések lesznek az erdőszemek is. Szeptember 16-án a városi erdő, 17-én pedig a püspöki uradalom erdeje, Szent-László tájékán, került megsejmelés alá.

Felhívjuk tehát városunk polgárait, hogy vendégeink melegen, szives barátságosan fogadják; előadásukat, vitáikat pedig hallgassák éber figyelemmel, hogy tanulva tőlük, majdan taníthassanak.

Siker koronázza az ország erdészeti egyesület működését!

Ykanor.

Az ünnepnapok.

Kettős ünnepnapunk volt a közelmult napokban: vasárnap s kisasszony napja. Ez alkalommal njult meg bennünk ama gondolat, mely már évekket az előtt nagy mozgalmat keltett hazánk egyik-másik városában, többek közt városunkban is — a vasár- és ünnepnapok megszentelése iránt, s bensőleg érezve, mélyen tudva, miszerint az emberiség jólétének egyik alapfeltétele a vallásosság, ez pedig megkívánja, hogy az ünnepnapokat megszenteljék: tollat fogunk s szólnak felebarátainkhoz, Isten nevében, a vallás hangján.

Sokszor és sokat írtak már erről, az eredmény azonban falra hányt borsó maradt.

Vasárnap, ünnepnap csak úgy zakatol a gép, csak úgy veri a kovács a vasat és marad az üzet nyitva, mint köznapon.

Ha jól emlékezünk, két évvel ez előtt elhatározta a többség, hogy vasár- és ünnepnapokon délután szünet tartatik a műhelyekben s zárva leandek a boltok.

Ezt is csak részben tartották meg. Igaz, hogy a műhelyek bezárának az ünnepnapok délutánjain, de a kereskedésekben ekkor is nagyban foly az üzlet; a kereskedők soha, vagy csak normálnapokon ünnepelnek. Iparosaink, kik az ünnepnapok délutánjain bezárják a műhely ajtait, ők sem arra használják a délutánt, hogy megszenteljék a napot, hanem hogy ismét a testnek tegyenek szolgálatot, adjanak élvezetet, együtt mulassanak.

Nem ilyen volt az ünnepnapok megszentelése valamikor, jó máskor.

Még csak az ötvenes évek elején is, midőn a hajdu reggeli 9 órakor a vasárnap pár perc alatt véget vett. Ha harmadszori felszólításra el nem rakták a kofák egyet-másukat, rájuk eresztették a városőrség kötérből a rabokat, s ezeknek meg volt engedve, hogy a mit csak találnak, kezüköz vehetik, az övek lehet.

Ez bizony barbár rendszabály, de hát igaz volt, megtörtént s az ünnepnapok megtartattak.

Az 1868. LIII. t. cz. rendelkezései napnál világosabbak, a törvény gondoskodott.

De nincs aki azt híven végre is hajtsa. Ez itt és mindenütt a bökkenő!

Az istenkáromlás is meg van tiltva, szigorúan törvényileg; de biz azért eszébe sem jut egyik hatóságik közegnek sem, hallva katykaringsónál katykaringsó sabb „huszár-miatyánk”-okat elharogni, nem ritkán ünnepnapon, a fő-utca kellő közepén: hogy intézkedjék, miszerint az istenkáromló elnyerje méltó büntetését.

A törvény marad holt malaszt.

És így vagyunk mi minden olyan törvényvel, mely a lelket, szívet van hívatva védelmezni, megóvni.

De ha már a törvény erejével nem lehet e bajon segíteni, mivel a törvény végrehajtó közegéi vajmi keveset gondolnak a szív és lélek megóvásáért; ugy a nevelés és tanítás útján kellene e bajon segíteni.

És mindennek előtt a kormánynak volna hivatalosa ez.

De mit is mondtunk? A kormánynak? Ellibáztunk!

Híába várunk mi a kormánytól valamely üdvös intézkedést. Rossz kormánynak az intézkedése is csak rossz lehet.

Hanem ha már ilyen a helyzetünk, ugy ne nézzük fásult közönyt a vallási hanyatlásra és erkölcsi süllyedésre mutató hibákat, hanem igyekezzünk magunk erejéből, saját jóvoltunkból: társadalmilag oda hatni, hogy hibáinkat levetkezzük, Isten kedvére élhessünk.

Magyarország keresztény birodalom. Legyünk hát mi, mint a haza derék fiai — jó keresztények.

Legyünk azon, hogy az Ur által ren-

delt napok tisztelben tartassanak s megszenteltessek.

Ha Pécs szab. kir. város közönsége jó példával jár elő, követni fogja több város, — az egész ország!

Zrinyi-ünnepély Szigetvárott.

„Honf! ha fellépendez dűlödök várára Szigetnek, Sirva ne emlit szót sajnos estele föli; Ott hős Zrinyi körül bátor dalál nyugoznak, Gyöngye panasz-szózat bánja nagy álmátkat.”

Vörösmarty.

Örökös ünnepe szeptember 6-ika Szigetvárnak, a magyar Leonidás, a nagy Zrinyi hősi halálának évforduló napja.

Most tette Szigetvár lelkes közönsége, a nagymelékű ösök fényes diadémeinek s Zrinyi hősi halálának 318-ik évfordulóját. Zsibongó éret, lelkesült hangulat, zászlók lengése, a város kivilágítása, kocsi rohogása, mozsarak dörgése jelezte a nagy napot, melynek fénye sokkal tovább fog világítani, mint a meddig sejtette ragyogása.

Az ünnep előestéjén gyönyörű idő volt. Nyolcz óra lehetett, midőn a „Rákóczy-induló”-t megzenitette a cigánybanda az ős vár romladiéka felett, — utána Ormay Gyula hazafias beszédet mondott. Ez után következett a „Kossuth Lajos azt tiszte” — melynek gyűjtő hangjai mellett az olvasó kör helyiségeibe vonultak. A pénzár fölött kivilágítva „Isten hozott!” felirat köszönt a vendégeket. Az egyleti kertben zajos élet keletkezett, sürgés-forgás, élénk csévegés. Gyönyörű tránzpárentek is állítottak fel. Kiváló szép volt: „Zrinyi kirohanása”, melyet Kopácsy Nándor rendkívüli ügyességgel készített. Pompásan sikerült a tüzi játék is.

A látványosságok után következett a táncz. A négyeseket körülbelül 90—100 pár tánczolta. Így folyt a mulatság kivilágos kivriradtig.

Másnap 10 órakor megszólaltak a harangok s szent áhitattal csengő hívó hangjukra a szokásos „Requiem”-re gyűltek a hívek.

Az ünnepélynek kétség kívül a gyász-mise és az egyházi szent beszéd képezte fénypontját; sajnos azonban, hogy a gyász-mise alatt a nagyjobbiszerű lélekemelő egyházi zenét még a jelen korban is nélkülözünk kell, pedig: „Nincsen szív emelőbb dolog, — mondja Daüss — mint a tisztán, érzékenyen és szabályosan betanult s jól vezérelt egyházi éneklés; mert az ilyen éneklés a szívnek gyönyöre, a léleknek jó kedve, a vallásnak díze, az isteni szolgálat ékessége, a jámborságnak öntöző vize, a hitéletnek virága, az angyaloknak öröme s Isten imádásának legkedvesebb tömjénillatja.” Az egyházi szertartás komoly méltósággal folyt le, mely után Marton Mihály plébános szépen átgondolt beszédet tartott, mely a meghatottság és fokozott lelkesedés jellegét viselte magán.

Igy végződött a „Zrinyi-ünnepély” Szigetvárott, midőn végre a bús emlékezet szármayai visszaszállja honunk viszonytaltsággal teljes múltja felé, önkéntelenül eszembe jut a hallhatatlan emlékt Grachusoknak hazáért égő lángszerelem és mintha a bátor Leonidásnak lelkét látván Zrinyi keblébe visszaszállani, midőn a „szigetvári vértanu” rég elhangzott eme szavai tarulnak lelkem elé, hogy: „Esküdjétek meg! emeljétek három ujjaitokat az égbe s hívjátok tanult az Istent, hogy nemcsak élni, de meghalni is tudtok a hazáért!”

Kopetzky Antal.

Az egészségtan az iskolákban.

A legközelebbi népszámlálás megdöbentő adatot nyújtott a magyar nép életképességére nézve 1870-ben a tulajdonképi Magyarországon 13 millió 461.245 lakos volt, 1880-ban csak 13.728.622, tehát a népesség 10 év alatt csak 167.377-el szaporodott, mely szám szemben azon körülménnyel, hogy Európa legtöbb országában a népesség 30—35 év alatt, sőt itt-ott jóval hamarabb, megkétszereződik, csaknem apadásnak mondható. Nem irányunkban ellenséges indulat német tudósok, hanem maguk a magyarok vetették fel a komoly kérdést: vajlon életképes-e magyar faj? nem kell-e még a pusztuló nemzetek sorába igatni? S a komoly tanulmányozás közben mindkább erősebben domborodott ki az a tény, melyet ma már uton-utfélen hangoztatnak, hogy a gyermek-balandság nálunk szerfelett nagy. Sehöl Európában nem születtek annyi gyermek, mint nálunk, de mit ér az, ha a gyermekeknek fele sem nő fel? 1882-ben 622.226 gyermek született, az ugyanabban az évben 510.740 halott közül 274.931, tehát felénél jóval több ötlök életét még be nem töltött gyermek volt. Ha valami, e megdöbentő s teljesen hiteles számok mutatják a népszámlálás nagy fontosságát, s hogy nálunk sem voltak ezek eredménytelnek, mutatja a körülmény, hogy a közelebb lefolyt 3 év alatt sokkal több történt a közegészségügy érdekében, mint előbb évtizedek folyamán.

Hogy e fontos tényezőn néhány év alatt gyakran változatokat tenni nem lehet, az természetes s ennélfogva nem csudálkozhatunk, hogy a közegészségügyre vonatkozólag nálunk, nemcsak falukon, de müvelt városokban is sokszor találunk mizerábilis állapotokkal. Ily nagy fontosságú kérdésben állami intézkedések soha sem elegendők, magának a népek kell

érezni az egészség nagy fontosságát s tudnia kell legalább a legelmbib dolgokat, melyek a testi épség megőrzésére vonatkoznak.

Ez az oka, hogy a nagy fontosságú állami intézkedések mellett (egészségügyi felügyelők, körörszók, befásítás, csatornázás stb.) mindenki, úgy az államférfi, mint a szaktudós s humanista egyaránt sürgetik, hogy az egészségügy elemeit a népiszkolák s népies iratok által minél inkább köztudóvá tegyék.

Vajluk be öszintén, hogy e tekintetben édes kevés történt. Nyolcz éve már, hogy az egészségügyi törvény (1876. XIV.) 42. §. határozatlan elrendelte, hogy az egészségügy szempontjából figyelmet érdemlő szabályokat a népiszkolákban tanítsák, sőt azt is elrendelte, hogy az egészségügyben első fokú hatóság (szolgabíró, polgármester stb.) felügyelni tartozik, vajlon az oktatás megadott-e? mindemellett ilyenmüt oktatás Magyarországon 17 ezer népiszkolája közül alig egy pár százban történik, sőt — a mi a gombadóra szaporodó tankönyvirodalomban valóban csudálatos — még csak némileg használható egészségügyi tankönyvek siesenek a népiszkolák számára.

Szigoruan tudományos szempontból véve az egészségtan nem is a népiszkolába való. Minden pedagógus meggyezik abban, hogy a népiszkola feladata az ismeretek elsajátítására szolgáló, jóformán technikus eszközök (írás, olvasás, számolás, rajz stb.) tanításán kívül csak az alaki képzés lehet s azért az egyes ismereteket a kiskorunk számára mindig lehetőleg csekély terjedelemben s amennyire lehet, nem szakok szerint elklónítva, hanem csoportosítva s főképp olvasmányok kapcsán kell a gyermekeknek nyújtani. De ha már politikai s gyakorlati okokból beviszik a hazai népiszkolába a házi ipart s egyes gazdasági ágak tanítását, s ha még fontosabb okból tanítják az állam nyelvet a nem magyar ajkú népiszkolákban is: nincs valóságos okunk az oly fontos egészségügyi szabályok tanítása ellen tiltakozni. S különben is a törvény szavai s értelme világosan azt mutatják, hogy nem új tantárgyról van itt szó, melyet különórákban kellene előadni, hanem oly ismereteket közléséről, melyeket a tanító alkalmilag nyújt növekedésüknek. S ezt már régóta helyeslik, sőt követelik a szakférfiak. Maga a tanterv ajánlja, hogy a természetrajz tanításánál a hasznos és ártalmas növényekre, állatokra tekintettel kell lenni, alig van olvasókönyv. melyben vagy általános szabályok, vagy gyakorlati példák által ne figyelemztetnék a gyermekeket pl. az éretlen gytömles evésének, a felhevült állapotban ivásnak rossz következményeire, a tisztaságra s mindenek felett az iskola mindennapi rendtartása ezer s ezer alkalmat nyújt a tanulóknak, hogy egészségügyi tanácsokat ostonagossan. S mily nagy fontosságú dolgok ezek! A számtalan babona s kuruzsolás neveltség tétele s rajz, melyet előrehaladottabb nemzetek házi szokásairól, lakásai berendezéséről s életmódjáról nyújtunk; azok a tanácsok, melyeket például a himlő oltása, az édesség, szesz italok túlságos élvezetere, a nők erős mellfűzőre, az öltözetre, hajpajzslásra stb. vonatkozólag előadhatunk mind megteremti gyümölestket s az iskolából a nép közé is kihatolnak. Ily ismereteket közlését követeli az egészségügyi törvényt a tanítóktól s egyáltalán nem azt, hogy a már kitört betegségek, pl. hideglelés, torokgyulladás, tüdővész orvoslására adjon tanácsokat s ez által a kuruzsolók számát szaporítsa. A gyógyítás nagy előismereteket követel, melyeket csak szakemberek, az orvosok, hasznos tanulmányozás s gyakorlat útján szerzhetnek meg; nagy hiba volna, ha a népiszkola az ily dolgokban kontárkodnék; de az orvosok munkája is meg van könnyítve, s a közegészségügyön rendkívül sokat segítettünk, ha a népiszkolák segítségével köztudottá változtatjuk az eszközöket, módokat, a melyek e betegségek kikerülésére, testünk épségének megőrzésére vonatkoznak.

Nagy tehát az iskola hatása s igen súlyos hiba lenne, ha a tanítók e hatás felhasználásában késedelmeskednének. Hiszen a népiszkolákat magunkat is igen súlyos bűnnel vádoljuk e tekintetben. Épen nem kiesinyelhető adatok bizonyítják, hogy az iskolák legnagyobb részében, részint a tantermek hiányai, részint maga az oktatás miatt sok gyermeknél kifejlődik a rövidlátás, a látóörbülés, s sápkórság, mely betegségekől különben talán megmenekültek volna s igen sok ragályos betegség, különösen a rüh, himlő s diphteritis gyakran az iskola által terjednek el. Ily körülmények között, ha egészségügyi törvény nem volna is, a józan ész s humanizmus követeli, hogy a tanítóknak értenie kell valamit az egészségtan elemeiből, hogy magának szemrehányásokat ne tehessen.

De ki ne tudná, hogy ez a követelés a nevelés alapeszméjével is összefügg? Mióta strübben hangoztatják a régi bölcs közmondást: „Mens sana in corpore sano”, nem kételkedik senki többé, hogy hiányos az a nevelés, mely csak az értelmi képességek fejlesztésére gondol. Ez az oka, hogy nálunk a tornatanítást már általában felkarolták, több mint hátezzer iskolában külön tornahelyiség van, a testgyakorló eszközök száma folyvást szaporodik, s nagy nyári szünetekben külön pót-tanfolyamokat tartanak oly tanítók számára, kik a tornatanításban még nem elég gyakorlot-

tak; — a mi különösen érdekes, — a leányok tornáztatása sem oly nagyon szokatlan dolog már. Igen, hogy a torna magában nem elegendő s a mélyebbre látó pedagógus irigységgel tekint az angol népiszkolákra, melyek növendékei közösen tanulnak uszni, s a tanító felügyelete alatt szabad tereken zöld lombok alatt rendszeren labdáznak s előszerttel néz a szebb jövőbe, midőn a gyermek a földrajz, természetrajz elemeit nem a padokban, hanem tanítójakkal szabadba menve az iskolai kirándulások alkalmával tanulják megismerni. De hacsak a torna köteleztetését hozták volna is be népiszkolánkba, láthatjuk ebből, hogy a testi nevelést nem tartjuk többé az iskolától idegen dolognak s ha ez így van, ha másrészt a nagy halandóság komolyított szót, hogy e népet, melynek száma különben is oly csekély, hogy e területen 3-szor annyi ember kényelmesen s boldogan megélhetne s e szám bizonynyal mindennél jobban bizonyítanának önlétséget, hogy a népet — mondjuk — az egészségügy elemeire oktatni oly hazafias kötelesség, melytől nagyrészt függ nemzetiségünk fennmaradása: szükséges, hogy a tanító-képző intézetekben az egészségtan legyen rendszeres kötelező tárgy, szükséges hogy az olvasó könyvek s más tankönyvek az egészségügyre tekintettel dolgoztassanak át s a tanfelügyelő utasíttassanak, hogy e tekintetben szigorral járjanak el.

A jelenlegi közoktatási miniszter nem egyszer mutatta ki, hogy e fontos ügy iránt nagy érdeke van, sőt valóban elmondhatjuk, hogy az ő nyilvános szavai voltak a felbuzdító s lelkesítő eszközök e téren s így bizonyosra vehetjük, hogy az a férfi, ki a közegészségügy terén mutakozó szomorú s a müvelt világ előtt megszégyenítő állapotokat annyira érzi s ennek nemzeti lélektelt fenyogató eredményeiről is tud; megtesz mindent, hogy a közegészségügyi törénynek az iskolokra vonatkozó intézkedései mielőbb megvalósuljanak. De a kérdés oly fontos, a legfontosabbak egyike, hogy e munka nem maradjon hivatalos teendő, — a társadalomnak kell ezt elősegíteni s buzgó, lelkesült szorgalmat kell országszerte megindítani, hogy a magyar nép erős, egészséges legyen s megszívje a nagy halandóság, nemzetünk léte s jövője érdekében s egygyel kevesebb okunk legyen az aggodalomra.

György Aladár.

A pécsi serteshizláló és előlegelési társaság

a szigeti külvárosi vásártér mellett levő szállásait e hó 7-én adta át a közhasználatnak. Ugyan e napon s ugyancsak a társasági szállásokban s az azok előtt levő térségen sertés-kiállítás rendezett a baranyamegyei gazd. egyesület s a megyei lötenyészési bizottság is ezuttal a szigeti külvárosi vásártéren tartotta meg a szokásos esiközemlést s az állami jutalmak kiosztását. Mindez tehát elegendő alkalom volt arra, hogy a közönség nagy számban gyűljön össze a szigeti külvárosi vásártérré. Látogatóknak nem is volt hiány. Igaz nap járt-kelt itt a közönség, melyet különösen a szállástelep érdekelt.

A társaság a telepen levő vendéglőben diszebédnek is beillő villás-reggelit rendezett, melyen a főispán, alispán, polgármester, Ráth. M. keresk. kamarai elnök, a városi tanács, a baranyamegyei gazd. egyesület és a lötenyészési bizottság funkcionáriusain kívül a szállástelepet meglátogató közönség közül is sokan résztvettek. A főispán toasztban éltette a vállalkozókat s a vállalatnak szép jövőt kívánt.

A szállástelep rövid leírását a következőkben adjuk.

A szigeti külvárosi kis epreskert alatt egy csinos ház áll, mely egy középrangu vasuti indóházra emlékeztet. E házban van a társaság iroda-helyisége, a keresmáros lakása és 2 vendégszoba. (A keresmáros 300 frt bérért Müllherr Alajos az „Arany hajó” jó hírű vendéglőse bérletre ki. Müllherr tudni fogja a módját annak, hogy a vendéglő az itt megforduló üzleti és egyéb közönségre nézve kellemes hely legyen.) A vendéglőt lécczel bekerített tagas udvar veszi körül, mely befásítva lesz. Az udvaron túl kezdődnek a szállások. Eddigélő összesen 4 nagy szállás áll len összesen 34 udvarral, melyekbe mintegy negyeddél ezer darab sertés fér be. A szállások a kőbányaiak mintájára vannak építve, akcaféva oszlopokkal, fényűző deszkából és zsindely tetővel. Mindegyik szállásudvar két részről áll: a fedett helyből, mely légy homokkal van feltöltve s mely felett mindegyik udvar számára elkülönített takarmány-magtár van, — s az etető helyből, mely lejtősen téglakkal ki van rakva. Az etető egyik sarkában van az itató vályu, mellette pedig az usztató, melyben a rőfőnczök kon amöre hűsölhetnek. A víz az egyes udvarokba föld alatti csövekben lesz vezetve egy nagy kútból olyképen, hogy a kútból a daráló malmot hajtó gép segélyével a víz egy 500 akónyi kádba szivatik fel, onnan pedig magától folyik az, jókora nyomással a vízvezeteki csövekbe. Az egész szállástelep úgy van lejtmezerve, hogy arról a víz nyugotról keletre és északról délre folyik le. A szállások naponként 3-szor sőt többször ki s nyáron a vízvezeteki csapra alkalmazott öntöző rózsza segítségével egy-

szer kibőltetnek. A trágya naponként hor-datik ki a telepről a vasuton tullevő mélyített trágyagyűjtőbe. Nincs tehát ok azon aggodalomra, hogy a szállásokban intenzív büz fejlődjen, az a városba is betödul majd.

A szállások sorában látunk egy csinos örházat s attól nem messze a „viztor-nyot” s a másszó lázat, mely utóbbiban egyszerre 1—20 drb. sertést lehet egy dekagramm menő pontossággal megmészálni.

A telep alsó részén van az ideiglenes malom felállító. Nagyobb hizláló telep nélkül nem állhat fen. Ha csak 1000 darab sertés lesz darálva etetve, — naponként 40—50 mérőmássa dara szükséges-e. A városban eddigélő 60—80 krt fizettek egy m. másszáért; a társaság megteszi 50 krt. A társaság — a mint vállalata életéről fejlődni indúl — egy kisebbszertű rendszeres gőzmalom állít fel telepen s abban nemcsak darát, hanem buza-zsuzist is fog előállítani. Ez ideig Mészáros Vincez garéi bérli állította be saját malmát, egy gőzmozdonyt és két örlőszéket. Minden mássa darálási díja 50 kr., melyből 10 kr. a társaságot illeti.

Helyén volt-e Pécsen ilyen vállalatot létesíteni?

Nagyon is helyén volt! A Duna és Dráva vidékén, de magában megyénk minden részében roppant mennyiségű sertés tenyésztetik. A sertés akkor adja a legtöbb hasznát, ha teljesen ki van hizlálva. Amde a legtöbb vidék távol lévén a vasuttól, a hizott sertéseket nem lehet ott értékesíteni, a vasuthoz pedig hajtani azokat még csak néhány száz lépésnyire is nem lehet. Az e vidékből sertések most félig hizlálva hajtának Pécsre s itt a szállásokban teljesen hizlaltatnak ki s e közben folyton a városban is vannak, a mennyiben vevők, kereskedők az ilyen közszállásokat hetenkint szokták felkeresni s szükségleteiket ott beszerzeni.

A pécsi szállástelep iparvágányt is kap s így a kövér sertés mindjárt a szállás előtt rakatik fel a vasuti kocsiára. A vállalat életképességét biztosítja továbbá azon körülmény is, hogy a sertészállások a város belterületén, belügyminiszteri rendelettel megtiltatván, sokan a helyett, hogy a városban kívül külön szállást építsenek a társasági szállásokban fognak hizlálni, a mi sokkal kevesebbe kerül, mint a városban kívül épített egyes s külön-külön kezelt álló szállásokban.

A pécsi szállások az egész Baranya, Slavonia és Bácsmegegye egy részének sertéseire nézve gyűjtőhelye, állandó vására lesz.

A fogyasztó közönségnek is előnyére lesz e telep, a mennyiben mindenki itt kedve szerint válogathat a sertésekben, az árak szabályozottak lesznek s a vevő mindenkor megnyugodva lehet az iránt, hogy a telepről való sertések tisztán kukoriczán, vagy árpan hizlaltatnak.

A telepre bárki hajthat dísznökat. A szállások évi, hónap vagy hét és napszámra vehetők. A szállások évi díja a nagyság szerint 40—200 frt váltakozik. Az eleségről az illető fél gondoskodhatik, vagy kívánatra — némi csekély provizió mellett — a társaság szerzi be azt. A beállított sertésekre, mint kézilázgra készpénzt vagy eleségelget ad a társaság.

A sertések etetéséről vagy az illető fél, vagy a társaság gondoskodik. A társaság saját számlájára nem tart s nem hizal sertéseket.

A társasági szállásokba legalább is 10 drból álló falka hajtandó hizlálás végett, mert kevesebb számú sertések majdnem ugyanolyan gondozást igényelven, mint egy nagyobb falka, a hasznát a régi emcsái fel. Egy-két darab tehát nem állítható be hasznossal, sem egyszerű tartásra sem hizlálásra.

A telek, melyen a szállások építve vannak, a város tulajdonát képezik ugyan, de azok használatáig mindaddig a társaságot illeti, míg csak a társaság fenáll. A városnak ezen körülből 17 holdnyi telekből 204 frt évi jövedelme volt. A társaság a telek használatáért kötelezte magát minden a telepre hajtott sertés után 2 krt fizetni a városi pénztárba. Ha azonban a forgalom oly csekély lenne, hogy ebből a város eddigi jövedelméhez legalább is kétszerese ki nem kerülne, akkor azt, vagyis 408 frtot a társaság a saját jövedelméből fedezi s illetve pótolja.

A város tehát, mint látjuk itt, jó üzletet csinál s e mellett a város belterületére a közegészségveszélyeztető privát szállásoktól is megszabadul.

A város által a társaságnak nyújtott egyik beneficium még az, hogy ezuttal a sertéscsapat, ugy az országos, mint a helyi-vásáros alkalmára, a társasági telep előtt levő térségre helyezteti át.

A felépítmények összesen 31,500 frtba s az egyéb berendezés körülbelül 7-8000 frtba kerül. A szállásokat Kovács József fővárosi ácsmester készítette, ki a kőbányai szállások nagyobb részét is felépítette.

A társaság, betéti társaság (Eingel-gesellschaft) s 20 tagból áll, kiknek mind-egyike 2000 frtot fizetett be. A tagok közül 6 igazgatórészt egy a társaság kötelezeteiért és az országos, a kültagok ellenben csak betétük erejéig szavatolnak.

Mintegy 2 évvel ezelőtt került fel itt a közszállás eszméje. A társaság létrejövetele első sorban Záray Károlynak*) tudható be, ki erélytelten buzgalommal fáradozott a társasági tervezet készítésében s a vállalat létesítéséhez szükséges alapfeltételek megszerzésében. Az üzlet szervezése, ügyvitel megállapítása s az elegendő illetékek közlő Götz Gyula mohácsi sertéskereskedő és Böhm C. F. pécsi kereskedő szerettek érdemeit.

Törvényszéki esernök.

Előadott polg. ügyek.
V. és R. Rész. kir. tsz. bíró által. Szept. 2-án. Hedinger Károly és Hetlinger Józsefnél Hedinger Ferenc holtá nyilváníttatása iránti kereset. — Károly Jánosnál szül. Marusits Katalin és öz. Hegedűs Ignác szül. Marusits Erzsébet — Marusits József és Sieberth Nándor al. ellen végrendelet érvénytelenítése, örököségi osztály és hátréttatás iránt. — Rosenthal Lajos — Mátyás Jakab és neje ellen 1000 ft s jár. iránt.
B. és G. Rész. kir. tsz. bíró által. Szept. 11-én. Özgvény. íj. Peits István — Peits István és társai ellen örökösölés iránt. — Ivánovics Luka és társai — Ivánovics Simon ellen vagyonközösség megszüntetése iránt.

Előadandó bünt. ügyek.
Szept. 15. Kanizsai János és társai ellen szándékos emberölés miatt. Német Pál ellen lopás miatt. Szeptember 17-én. Csáldár bukás miatt. Vándor Schwarcz Sándornál. Stern Fáni elleni, ugyabli büntetési ítélettel vádolt Schwarcz Sándor és Klamber Mór elleni ügy. Szeptember 19-én. Keresztelyi János és Bauditz József ellen lopás miatt. Szeptember 20-án. Itj. Kis János ellen szándékos emberölés miatt.

Különlék.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a helybeli m. kir. főreál-tanodához lapunk szerkesztőjének jeles tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

— **Templomi ének.** Mult vasárnap a lyceumi templomban a 9 órai misén, hosszabb idő után ismét volt alkalomunk hallani Vízkelety Fenna kisasszony énekét. A kedves kisasszony nem csak egy virtuózitással rendelkező, hanem egy tehetséggel s szép szorgalommal K. J. József okleveles középiskolai tanárt nevezte ki.

telességemnek tartom a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 1876-ik évi 13489. számú rendelete alapján ugyanazon évi 3914. számú intézkedését megújítva, a város közönség szolgálatában álló hivatalos közönségek komolyan figyelemzetni az iránt, miként a zugirászatokkal tartozkodni szoros kötelezettségüknek ismerjék annál is inkább, mert az evvel foglalkozók ellenében, az 1874-ik évi 34-ik törvényezéssel rendelkezéseim fölül, a fegyelmi eljárást kerülhetlen szigorral fogom alkalmazásba venni. Kelt Pécsen, 1884. évi szeptember hó 2-án. Aidinger, kir. tanácsos polgármester. — Igen üdvös volna hasonló értelmű rendelet kibocsátása a megyénél s a királyi törvényszéknél is.

— **Vendégeink.** Az orsz. erdészeti bizottság tagjai f. hó 14-én vasárnap este érkeznek városunkba. Az érkezők közül lesznek: Tisza Lajos gróf, egyesületi elnök, Bedő Albert országos főerdőmester, első alelnök, Horváth Sándor, kir. erdőfőfelügyelő, egyesületi titkár, Illés Nándor főerdőtanácsos, a vallásügyi miniszterium, Hoffmann Sándor, főerdőtanácsos, a vallásügyi miniszterium, Havas Sándor, Lang György, Guckler Károly, a főváros, Róth Ignác, Bärenthali Praxa Béla, a fenséges cs. kir. család rúczkevei uradalmanak, Lutzenbacher Pál, az orsz. magy. gazd. egyesület, Chabada József polgármester, Krausz Géza Körművez bányaváros, Malahovszky László, Panczer József Szabadka város képviselői s még mások.

— **Pécs sz. kir. város közigazgatási bizottsága** esztörtökön tartott ülésében elismerést szavazott Zsolnay György kir. ügyésznek, a börtön-ügy terén kifejtett buzgalomáért. Továbbá határozatilag kimondta, hogy kérvényt intéz az igazságügyi miniszterhez, a kir. törvényszék az idő szerint szék és alkalmatlan helyiségeinek előnyös helyiségek által való fölcserélését véget.

— **Munkás-mulatság.** A pécsi munkás-beteg- és rokkantak egylete vasárnap tartotta saját helyiségében 15 éves fenállásának ünnepét. Az ünnepély borzasztó népes volt. Előadásai kissé alpirák voltak s émelegyessé tette azokat a nagy — német s g. — Magyarosodjunk, magyarosodjunk!

— **Üdvös intézkedés.** A rendészeti bizottság legközelebbi volt ülésén, a bérkössök tarifájának megállapításán kívül, a bérkössök-állás tisztán-tartása érdemében is intézkedett. A bérkössök legközelebbi két részre osztatnak s egy részük a Széchenyi-terén (eddig helyen), más részük pedig a Majláth-terén fog állomásozni. A kocsis-állás cemenettel fog bevonatni s a rendőrség által naponta dezinficiáltatik.

— **Liliputi menyasszony.** A héten érkezett városunkba egy törpe nőcske, a kocsisudás természetet alkotásainak valóban meglepő játékát tünteti elénk piczúrka személyében. 80 centiméter magas, 11 kiló nehéz, beszél magyarul, németül, csehül, szlávul, s a mi legfurább a dologban az, hogy — menyasszony.

— **Botrány.** Nem csak egy meglepetéskeltető a járó-kelő közönségben a mult hét végén, ama valóban utálatra méltó körülmény, hogy a város szerződött gyepmestere világos nappal (d. e. 11 órakor) letakaratlannal szállított egy elhullott lovat a Lakics-féle kaszárnyatól a városon keresztül. A eszmőrt keltő dög, mindenki bizonyos iszonyt keltett. A rendőrségnek ez ügy érdemében panaszt emelünk, mire azt nyertik megnyugtatósnul, hogy az efféle botrányos eset nem fog ismétlődni, minthogy szigoruan utasítatik a gyepmester, hogy a dögök szállítását csak késsz este végezheti s akkor is tartozik kocsiját puoyával letakarni.

— **Kutyák a kávéházakban.** Ujabban ismét divatozóvá kezd válni, a kiadott s érvényben álló kapitányi rendelet dacára, a kutyáknak kávéházakba, kocsma-kávézóba való vitele. Ott fűgg a nyilvános helyek ajtáin a rendelet s ha az ajtón belépünk, ott látjuk az emberi társaságba éppen nem illő kuvaszokat hosszan elnyúlt testtel, egyik-másik asztal lábainál. A régi rossz szokás felújítását a „tiszturak“ kezdték el, a kik ugy látszik abban a bizszenben vannak, hogy nekik nem kell figyelemre méltatni a kapitányi rendeletet. Jól van, ám legyenek ok abban a hiszbenben, de nagyon esudálkozunk azan, hogy a t. kávé és vendéglős urak is szemet hunynak a négy lábú vendégek előtt. A kapitányság pedig, ha nem ügyel kellő szigorral rendeleteinek betartására, hát bizony nagyon nevétségessé teszi magát s vége lesz az — auktoritásnak!

— **A sertés-szemle eredménye.** A 7-én tartott sertés-szemle bejajított 22 tenyésző-fél által 115 darab tenyész-állat, 6 hízaló részéről 719 darab bízott sertés, összesen 834 darab. Diját nyertek: 1. Botos József, Kákics 4 db 10 frkos arany. 2. Kengyeli József, Rád 2 db 10 frkos arany. 3. Kistoth József, Málom 2 db 10 frkos arany. 4. Vörös János, Szt.-Gál 1 db 10 frkos arany. 5. Nagy Mihály, Gadány 3 frt ezüstben. 6. Tavali János, Pécs 2 frt ezüstben. 7. Schnabel János, Helyesfa 1 frt ezüstben. Diszkományt nyertek: 1. Sellyei uradalom 6 db kisjenői faju kan után. 2. Nádasy István és Kálmán 2 db kisj. faju eme után. 3. Pécsi püspöki uradalom, kisj. kanok és emsék u. 4. Fónay Imre, n.-közári bérlő 12 db angol sertés u. 5.

Hegedűs Ottília, Pécs 1 db 5 hónapos konyha-malacz u. 6. Kalkar Károly, Pécs 1 db keverék faju emse után.

— **Ló-kidállítás.** A megyei lötenyész-tési bizottság jutalom- s díj-kiosztással járó lökiállítását vasárnap délelőtt tartotta meg a szig. külvárosi vásártérén. Az eredmények következők: kiállított 111 drb; — szopó csikó 82 drb; — anyás szopó csikó és jó tenyész-ananyagot ígérő egy éven felüli kanca-csikó 20 drb; — ménesikő egy éven felüli 9 drb. — Diját nyertek: Antal Sándor csuzai 7 drb aranyat, Öreg Fók József szt.-dienesi 7 drb aranyat, Kis Pápa István csuzai 6 drb aranyat, Werner János nyomjai, Bak János geresdi, Fodor István csuzai, egyenkint 5 drb aranyat, Kram Venczel nagy-nyárádi, Kozma József herendi, Hergenröder János babarcsi, egyenkint 4 drb aranyat, Öreg Halas Ferenc szt.-dienesi, Sipos János babarcsi, Mandl János hássági, Kram Péter nagy-nyárádi, 3 drb aranyat; Kovács János becefai, Ábrahám Sándor nagy-hársányi 2 drb aranyat. Egy éven felüli kanca-csikókért: Mérey Mihály csonka-mindszenti 4 drb arany és első rendű diszkolevél, Kis Pápa István csuzai 3 drb aranyat, Lakatos Antal sádsi 3 drb aranyat, Bernát József szt.-királyi 2 drb aranyat, Lemner Balint kis-budméri, Neithardt György németbolyi 1—1 drb aranyat. — Egy éven felüli ménesikőért Szokolovics Demitria magyarbolyi 3 drb aranyat.

— **Sport.** Engel Adolf Jánosipustáján vasárnap nagy hajó-vadászat volt, melyen városunk sport-emberei, a vadászat kiváló kedvelői jelentékeny számmal vettek részt. A hajtsában vaddisznók, őzek és nyulak verettek fel, lövére azonban csak is nyulak estek, a vaddisznók és őzek visszatörték, a mi annak tulajdonítható, hogy a hajtok nem részszelvény helyes utasításban, nagy zajjal hajtottak. A vadászatot lakoma követte. Ezzel kapcsolatosan el nem mulasztatjuk, az alispán, illetve a közigazgatási bizottság figyelmét felhívni ama körülményre, hogy a káptalan erdeiből s különösen Tolnamegyéből oly nagy falkákban csapnak át a vaddisznók megyénk északi részében lévő községek kukoricáira, hogy lehetetlen tétlenül nézni a vadak kimondhatatlan kárt okozó pusztításait. Tanácsos volna hivatalból elrendelni a hajtó-vadászatokat a kártékony vadak irtása végett.

— **A harkányi fűrészölő.** Harkány, 1884. szeptember 10-én. Fűrész-vendégek száma mai napig 1,631 személy, átutazó vendégek száma mai napig 5,408 személy.

— **Szarvasmarha-szemle.** Német-Bolyon hétfőn tartotta meg a baranya-megyei gazdasági egyesület az ez évi szarvasmarha-szemlét, mely alkalommal a következők részesültek jutalomban: Gazi András, Magyarpeterd, frisorjás telénért. Különdij 1 drb trieur — Bikák után: 1. Pázmán Pál, Bodolya, 17 hónapos tarkafajta, 1 drb szőlőző. 2. Nagha Imre, Szt.-Erzsébet, 3 hónapos tarkafajta, 1 drb eke. — Tehenek után: 1. Baranyi József, Bácsfai, 1 drb tarkafajta, 5 éves, 1 drb széskavágó. 2. Gamos József, Aglója, 1 drb tarkafajta, 2 éves, 1 drb répvágó (kis). 3. Gölöncsér István, Málom, 2 drb magy.-fajta, 4 1/2 éves, 1 drb eke. 4. Wudrág József, R.-Tötös, 1 drb tarkafajta 4 éves, 4 vasvilla. Üszök után: 1. Stürzenberger János, Versend, 1 drb almás zsemly, 2 1/2 éves, 2 drb répvágó, 2. Eisenschänk György, Szederkény, 1 drb tarkafajta, 3 éves, 1 drb széskavágó. 3. Barth János, Baán, 1 drb tarkafajta, 2 éves 1 drb répvágó. 4. Haga János, R.-Tötös, 1 drb tarkafajta 2 1/2 éves 1 drb répvágó, 5. Kozma M.-Babarecz, 1 drb tarkafajta, 2 1/2 éves, 1 eke. 6. Hergenröder István Szajk, 1 drb tarkafajta 1 1/2 éves, 1 drb eke. 7. Einfinger György, Monostor, 1 drb özm. 2 éves, 1 nagy feeskendő. 8. Kresz Ádám, N.-Boly, 1 drb tarkafajta 2 éves, 1 nagy feeskendő. 9. Rabics Pál, Dályok, 2 drb tarkafajta 2 éves, 1 nagy feeskendő. 10. Spengler József, Babaréz, 1 drb tarkafajta 2 1/2 éves 1 nagy feeskendő. 11. Kett János, N.-Boly 1 drb tarkafajta 2 éves, 4 drb vasvilla. 12. Fischer József, Baán, 1 drb tarkafajta 2 éves, 1 szénakés. — Tinók után: 1. Erős János, Málom, magy. fajta, 2 drb 4 éves, 1 drb kis gabna tisztító. 2. Sziebert Károly, N.-Boly, 1 drb tarkafajta 3 éves, 1 drb répvágó. 3. Hosszu Pál, Versend, 2 drb tarkafajta 3 éves, 1 drb teeskendő. 4. Vörös János, Berkesd, 2 drb tarkafajta 2 1/2 éves, 2 drb vasvilla. — Diszok mány. 1. Kovácsics testvérek, Pécs, magy. faju tehene, üszök és bikák, 2. N.-Bolyi uradalom, kuhlandi faju tehene és bikák után, 3. Püspöki uradalom, Bogád, 2 drb magy. faju bika után, 4. Kubinyi Elek, N.-Boly, 3 drb tarkafajta után, 5. Ohmacht János, N.-Boly, 3 drb magyarfaju tehén után.

Irodalom.

Szíves tudomásul!

A könyvkiadók rendszerint beküldik a lapok szerkesztőjeihez mindazon műveket, melyeket könyvpiacra bocsátanak s a legtöbb esetben maguk megírják a műhöz az ismertetést, melyet a könyvhöz mellékelve, azon „szerény“ kérelemmel küldenek meg, hogy az illető szerkesztőség tegeye magáévá és közölje meleg hangu ajánló

sorok kíséretében, mert ezt így kívánja a — hazafiság.

A lapok tudvalevőleg örömmel támogatják a kiadók vállalatát, természetesen, amennyiben a pártfogást megérdemlik; de e szíveséget vizontszolgálat fejében méltán elvárható, hogy az illető kiadó legyen annyi figyelemmel a lapok szerkesztőjei iránt, hogy ha valamely fűztes vállalatot indítanak meg, ne csak az első fűzetet küldjék meg, melynek ismertetése és ajánlása után celtt érve, megszüntessék a többi fűzet folyósítását, vagy kikapkodva egyik-másik fűzetet, ennek megküldésével beérjék, — hanem jutassák kezéhez valamennyi fűzetet, hogy meg lehessen ismerkedni az egész művel s hogy teljes mű birtokába jusson az illető szerkesztőség, mely a kiadót vállalatában hathatósan támogatja.

Ez a mi nézetünk.

A könyvkiadók vegyék — szíves tudomásul.

— **„Üstökös“-t,** a legrégibb s legkedveltebb magyar élelcepat az új énegyvendű közledelevél ajánljuk olvasóinknak. Kiallítás, elmés, mulattató olvasós és karrikaturák dolgában az „Üstökös“ legelőnyösebben versenyez társaival. Különösen az teszi ajánlatossá e kedves élelcepat, hogy hasábjainak és illusztrációinak jó részét a társadalmi dolgoknak szenteli s így az egyetlen, a mely hivatta van a magyarság olvasó asztalán a „Fliegende Blätter“-t is pótolni. — Előfizetési ára negyedeve 2 frt, félveve 4 frt, egész évre 8 frt. Az előfizetést így cimezendők: „Üstökös — Budapest.“

— **A magyar népdalok legnagyobb gyűjteménye!** A „Magyar Dal-Album“ című egytetemes magyar népdalgyűjtemény V. kötetéből most jelent meg a 9. fűzet a 961—980. számú középkorú dalainak: 1. Sallangos paripán vágat a betyár. 2. Sárka eszámán Miska. 3. Sipol a szél, hideg őszje este van. 4. Sikolt a harci sip. 5. Sirtam én már eleget. 6. Sobri Józsi a csarabán. 7. Sorba legyen... 8. Stótt felhő borítja be az eget. 9. Szatmár város, nem látak már. 10. Száll a felhő magasan. 11. Száraz kukorica szár. 12. Szébb a szőke, mint a barna. 13. Szerelem, szerelem. 14. Szeretem én a kis bakákát. 15. Szeretem én magát magam. 16. Szeretlek, szeretlek, galambom. 17. Szénaboglya, de széles. 18. Szép sem vagyok, mégis szeret. 19. Szívem adta, lelkem adta. 20. Szőke víze a Tiszának. A teljes gyűjtemény, vagyis a zongorára alkalmazott 1000 magyar népdal ára egyfűtet 70 frt 80 kr. A f. évi ötödik évfolyam, vagyis a 801—1000-ik számú dalainak előfizetési ára bérmentes széküldésel: 1 frt 70 kr. A „Magyar Dal-Album“ V. kötetének szövegkönyve „Magyar Daltár“ V. kötet cím alatt jelenik meg; előfizetési ára 80 kr. A „Magyar Daltár“ öt köteté mintegy 2000 dalszöveggel 4 frt. Előfizetést postautalványon a „Magyar Dal-Album“ kiadó-hivatalához Győrbe intézendők.

— **Előfizetési felhívások.** A „Korunk“ című társadalmi, szepirdalmi és ismeretterjesztő hetilapra új előfizetési rend szerkesztője s kiadó-tulajdonosa: Kadór Sándor budapesti ügyvéd. A jelen szerkesztett hetilap ára: egész évre 6 frt, — félveve 3 frt, — negyedeve 1 frt 50 kr. — Segédközölségeknek, néptanulókak, kisebb fizetési hivatalnokaknak: egész évre 4 frt, — félveve 2 frt. — Hat előfizető gyűjtése után t. p. jár. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. szarkatelecs utca 5. sz. — Falusi Lajos Nagy-Szent-Mihályon (Vas megyében). A „Magyar Övod“ cím alatt folyóiratot indít meg, melyre előfizetési felhívást bocsátott ki. A „M. O.“ egy évre 5 frt, — félveve 2 frt 60 kr., — negyedeve 1 frt 25 kr. A folyóirat a „fűztes-pedák“ lelkes pártfogóját ajánlkozik. Bővebb ajánló ugy hisszük nem kell.

— **Ráj Mór** füzetes, kiadásaiból beküldött hozákni. A magyar nemzet családikiönyvtára-ból a 74-ik füzet, mely Arany Jánosnak „A magyar nemzeti versidőm“ és „Naiv epikus“ című munkáit tartalmazza. Ára 40 kr. — Továbbá a 62-ik füzet, mely Dr. Bozoky Alajos nagyváradi jogakadémiai igazgató által írt német mű után írt „Római világ“ című munkájának kiadást kezdi meg. Bozoky művelődtörténeti rajzokat adt a római eszárásról fűnykörből s először Róma városát, majd az udvari életet, az udvarnak a szokásokra és a társas érintkezés formáira való befolyását írja. A füzet ára 60 kr.

Közgazdaság.

A pécsi sertés-hízaló és előlegezési társaság üzletszabályzata.

I. Az üzlet vezetése. 1. §. Az üzlet közvetlen vezetője — a társaságiszerződés értelmében — az üzleti igazgatóság. 2. §. Az üzleti igazgatóság az ügyletek könnyebb vezetése tekintetéből akként osztja fel magát, hogy hetenkint felváltva előre megállapított sorrend szerint, egy-egy igazgatósági tag mint heti biztos, az üzletet vezeti; e végből a helyszínen megjelenik, a rend fenntartása felett örökösök, a bevétel és kiadási naplót megvizsgálja s azok helyességéről meggyőződést szerez; a bevételi és kiadási naplót egyéb okmányokkal együtt naponként aláírja. 3. §. Az igazgatósági tagok, mint heti biztosok vezetik a pénztári bevételi és kiadási naplót — azokat mindennap lezárlják, s a pénztári maradványt kifizetik; a bevételi és kiadási tételek egyébként egyenkint okmányokkal igazolandók lévén. 4. §. A pénztári kézi pénztár és magtárak egyik-egyik kulcsát a hetes igazgatósági tag zárás után magához veszi s azokat a következő használatig megőrzi. 5. §. A pénztári kézi pénztárban egyelőre csak 300 frtnyi összegig terjedő készpénz tartható, az ezen felüli összeg az üzleti igazgatóság által gyűltösszőleg elhelyezendő. 6. §. Az igazgatósági tagok magán ügyeik elintézésé, s egyéb akadályoztatásuk esetén magukat egyással helyettesíthetik. 7. §. Könyvekből tájékozhat a pénztári iroda falára a sertés-szállások alaprajza felüggesztendő, hogy a már bérbeadott vagy még tées szállások kitüntet-

tethetők legyenek. 8. §. Az üzleti irodában egy megfelelő könyv helyezendő el, melybe az igazgatósági tagok észrevételeiket és rendelkezéseiket esetről-esetre bejegyzik, s azt aláírásukkal ellátják. 9. §. Az üzleti igazgatóság minden hó első felében tées tart, — mely ülésen a legidősb tag elnök — és szótöbbséggel határozatokhoz; egyenlő szavazat esetén az elnök szava dönt. 10. §. Az igazgatósági ülések megtarthatásához legalább 3 tag jelenléte szükséges; az ülésről rendes jegyzőkönyv vezetendő s az a jelenlévő tagok által aláírandó. 11. §. Ha az igazgatóságnak 3 tagja ülést tartani kíván, azt az üzleti igazgatóság legidősebb tagja, mint elnök, mindenkor összehívni tartozik.

II. Az üzlet hivatalnokai s egyéb személyzete. 12. §. Az üzleti igazgatóság a társaság hivatalnokait s egyéb szolgálati személyzetét saját belátása szerint felváltja s azokat esetleg elbocsátja. 13. §. A társulat hivatalnokai egyelőre a következők: a) jogtanácsos ügyvéd, ki a társaságot a bíróság előtt képviseli és b) felügyelő, ki egyszersmind a társasági könyveket is vezeti. 14. §. A társasági jogtanácsos az igazgatóság által évről-évre választatik s tészetel-díja évenként 100 frtban állapítatik meg, mely fél év utólagos részletekben 1/2 sz kifizetve. 15. §. A társulati jogtanácsos jogi ügyekben a társaságot támogatja, annak esetről-esetre tanácsot ad, s peres ügyekben az igazgatóság meghatalmazása mellett a társaság pereit vezeti. 16. §. A felügyelő a) fizetése évenként 800 forint, havonkénti utólagos részletekben fizetve. b) Kérdelmek esetében az igazgatóság a társasági közgyűlésnek, fizetésén kívüli külön díjazásra ajánlhatja őt. c) Addig is, míg a felügyelő részére a társaság külön lakással rendelkezend, használatul átengedtetik neki egy burorozatlan szoba. d) A társaság összes szolgálati személyzete közvetve a felügyelőnek van alárendelve. 17. §. A felügyelő kötelességei: a) Övadéknál állomása elfoglalásakor fizet a társulati pénztárba 300 frtot, mely öszszegtől a társaság 5% kamatot térít meg. b) Vezeti az összes üzleti könyveket, és pedig a következőkép: naplót vezet a társaság részére beérkezett összes anyagokról, mint bevételről, és a felek részére kiszolgáltatott takarmánymentekről, mint kiadásról. Ezen naplók naponként zárandók s a maradvány kifizetendő. Minden, a társulati szállásokba beérkezett üzleti fel, — mint sertés-tulajdonosról külön lap vezetendő; a teherlapon bejegyzetetik a nap, melyen a sertések érkeztek s minden egyéb költségtétel, mit a társulat a sertés-tulajdonos terhére kiadott, s végül az elhajtási nap; s tulajdonos javára pedig ugyanazon lapon bejegyzendő mindazon összeg, melyet az a társaságnak megterített. Minden bevételi és kiadási tételek külön-külön okmányolandók. c) A felügyelő a társaság vagyonáról leltárt vesz fel, s a társaság netáni terheit külön okmányokkal köteles. d) A főkönyvet akként szerkeszti, hogy abból az üzletvezetés, kocsma, szállások, takarmányok, pénzülelegek, mázsa, malom, épületek s apró költségek külön-külön kitüntetve legyenek. e) Köteles felügyelői egyébiránt minden az irodában előforduló írásbeli munkákat végezni, az igazgatóság kívánatára minden levelezéseket és egyéb kimutatásokat eszközölni, év végén a számadásokat összeállítani s a mérleget elkészíteni. A levelezéseket a másolati könyvben összegyűjtteni s örzeni tartozik. f) A társulati magtárakból minden bevétel és kiadás az ő személyes felügyelet- és felelősége alatt áll. A társulati kézi pénztár és magtáraknak egyik-egyik kulcsát a további használatig megőrzeni tartozik. 18. §. A felügyelő pénzek felvételére vagy kiadására jogosítva nincs. 19. §. A szállásfűzeteken örökösök a rend és tisztaság felett s végrehajtója mindannak, mit az igazgatóság rendel, s ezen szabályzat előir.

20. §. Köteles a felügyelő minden számlát, okmányokat, naplót stb. átvizsgálni s a számitási helyességét aláírásával bizonyítani. 21. §. Az igazgatóság által vezetett pénztári naplót, egyéb segédkönyveket összehasonlítani, a naponkénti zárás utáni maradvány pénzüösszeget összeolvasni s a pénztári naplót naponként ellenjegyezni köteles. 22. §. A felügyelőnek, a mennyire lehetséges az etetésnek személyesen kell jelen lenni; minden beállott rendeltenséget a felelőségi első sorban őt terhel. 23. §. Az összes szolgálati személyzetet, nemkülönb az üzleti feleket s egyéb a szálláson megforduló közönséget az előirt szabályok pontos megtartására szorítja. 24. §. Magát kötelezi s a társulat összes közegeit utasítja, hogy az üzleti felek és közönség irányában udvariasak, szolgálatkészek legyenek, és netáni kérdéseikre a kívánt útbaigazító felvilágosítással szolgálnak. 25. §. A felügyelő kezeli a mázsat az ezen szabályzatban meghatározott időben s módokat szerint. 26. §. A felügyelő a társasági ingó s ingatlan vagyon épségben tartásáért első sorban felelős, állomása elfoglalásakor az igazgatóság a leltárt vele aláírattja. 27. §. A felügyelőnek az igazgatóság tudta és beleegyezése nélkül a telepet elhagyni tilos. 28. §. A társaság egyéb szolgálati személyzete: egy ór és etetők. 29. §. Az örnek évi fizetése 300 frt havonkénti utólagos részletekben fizetve s az örházban lakás. 30. §. Az ő kötelessége napnyugtától napkeltéig a társaság vagyonát megőrzeni s örökösök, hogy a kiadott biztonsági szabályzat mindenki által betartassék. 31. §. Az őr napkeltétől reggeli 8 óráig az időt saját nyugalmára használhatja fel, 8—9 óráig köteles az irodai helyiséget tisztogatni, aztán délig az igazgatóság és felügyelő szolgálat-

*) Záray — mint halljuk — alig hogy e vállalat létrejött, már is egy újabb vállalat létrejövetele iránt érdeklődött. Ezuttal egy szeszgyár van tervezve, melynek felállítására Záraynak az ügyben adott memóriája folytán 2/3 üzleti rész erejéig egy fővárosi bankintézet hajlandóan nyilatkozott, ha ez meg az, így meg úgy lesz. Záray lássa, hogy meglegyen.

